

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 25/11/2025 16:34
Sayı: E-120.07.03-1746422
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-22093097

Konu : Soru Önergesi (7/34283)

7/34283
GK 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.10.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1712094 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Ağrı Milletvekili Sayın Nejla DEMİR'e ait 7/34283 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/34283) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 50E52797-C582-4B02-86EE-3B9AA842AA67

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Uğur BAYRAM

Mühendis

Telefon No: (312) 287 85 97

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**AĞRI MİLLETVEKİLİ SAYIN NEJLA DEMİR'E AİT 7/34283 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde yaşanan zirai don olayı 65 ilde görülmüş, 34 ilde yoğun bir etkilenme meydana gelmiştir. Yaşanan zirai dondan en çok meyve grubu etkilenmiştir.

Ülkemiz genelinde yaşanan zirai don öncesinde il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimiz ile Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) tarafından iklimsel gelişmeler sahada yakından takip edilmiş, gerekli gözlemler yapılmış ve alınacak önlemler konusunda yoğun bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır.

Yaşanan zirai don olayı sonrasında uyarı sistemi devreye girmiş ve üreticilerimize yazılı ve görsel basının yanında SMS yoluyla bilgilendirme yapılmıştır.

Zirai don olayının meydana gelmesine müteakip il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimiz ve TARSİM eksperlerince sahada hasar tespitleri belirli teknikler çerçevesinde ve belirlenen takvim doğrultusunda yapılmaktadır. Tarım sigortası yaptıran üreticilerimizin zararları yapılan hasar tespitleri neticesinde TARSİM tarafından ivedilikle karşılanmaktadır.

Don teminatı almak isteyen üreticilerimize %67 oranında devlet prim desteği sağlanmasının yanı sıra çiftçilerimizin ödeyeceği prim tutarlarını daha makul seviyelere getirmek için sigorta branşlarına özel prim indirimlerinin yanında, tüm sigorta branşlarında; %5 oranında “şehit yakını ve gazi indirimi”, %5 oranında “peşin ödeme indirimi”, %10 oranında “kadın çiftçi indirimi”, 40 yaş altı yetiştiricilerimize %5 oranında “genç çiftçi indirimi” ve %5 oranında “engelli çiftçi indirimi” uygulanmaktadır. Sözleşmeli üretim yapan çiftçilerimiz için de %10 ila %15 oranlarında ve tarımsal üretim planlamasına konu ürünlerde ise %10 oranında prim indirimleri uygulanmaktadır.

Bu indirimlerin yanı sıra; zirai don zararının etkilerini azaltıcı rüzgâr pervaneleri, sisleme ve yağmurlama sistemi kullanılan ürünler için tarife fiyatının %25 ile %35'i oranlarında prim indirimi uygulanmaktadır.

Bakanlığımız Kırsal Kalkınma Yatırımları kapsamında sisleme makinesi, ısıtma sistemleri, don pervanesi, sulama sistemleri gibi don ve doluyu önlemeye ilişkin projelere, gölgelemeye yönelik file ve/veya plastik/polimer örtü ve çiftçi bilgilendirme sistemlerine (zirai don, aşırı yağış, dolu vb.) ilişkin projelere %50 hibe oranında destek verilmektedir.

2025 Yılında Meydana Gelen Zirai Don Nedeniyle Ürünleri Hasar Gören Çiftçilere Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı 14.09.2025 tarihli ve 33017 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 01.02.2025 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu karar kapsamında 2025 yılı Şubat, Mart ve Nisan aylarında 65 ilde meydana gelen zirai don olayından etkilenen ve Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)’ne kayıtlı olan çiftçilere (2025 üretim yılı için 13 Nisan’a kadar kayıtları bulunan) toplam 16 üründe (Antep fıstığı, armut, ayva, badem, ceviz, elma, erik, fındık, kayısı, kiraz, limon, mandalina, portakal, şeftali/nektarin, üzüm, vişne) destekleme ödemesi yapılmaya başlanmıştır.

Müracaat eden ve hasarları il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince tespit edilen; tarım sigortası yaptırmamış olanlar veya tarım sigortası bulunmakla birlikte don teminatı bulunmayan çiftçiler destekten yararlanmaktadır.

Ödemeler, girdi maliyetleri, hasar alanları ve hasar oranları nispetinde hesaplanarak ödenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu kapsamda, tarım sigortası bulunan üreticilere 23,1 milyar TL hasar tazminatı ödenmiştir. Tarım sigortası bulunmayan ancak ÇKS'ye kayıtlı üreticilere ise 23,5 milyar TL destekleme ödemesi yapılacak olup 22 milyar 946 milyon TL'si ödenmiştir.

Su kısıtının belirlendiği bölgelerde, Bakanlıkça belirlenen kriterlere uygun üretim yapan üreticilerimize %10 oranında "Su Kısıtı Desteği" indirimi, birinci derece Tarımsal Örgüt Belgesi almaya hak kazanmış tarımsal amaçlı birlik ve kooperatiflere üye üreticilerimize ise %5 oranında üyelik indirimi uygulanmaktadır.

8038 sayılı "Ziraat Katılım Bankası A.Ş. Tarafından Tarımsal Üretime Dair Hazine Kâr Payı Destekli Yatırım ve İşletme Finansmanı Kullanılmasına İlişkin Karar" ile 8039 sayılı "T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Hazine Faiz Destekli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar" 30.12.2023 tarihli ve 32415 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Doğal afetlerden etkilenen üreticilerimizin 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları ve bu Kararlara dayanarak hazırlanan 2024/15 sayılı "Tarımsal Üretime Dair Faiz/Kâr Payı Destekli Yatırım Ve İşletme Kredisi/Finansmanı Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği" kapsamında kullandıkları sübvansiyonlu krediler/finansmanlar, ürünlerin doğal afetlerden etkilendiklerinin tespit edilmesi halinde Bankalar ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin kendi, usul, esas ve mevzuatı çerçevesinde, vade tarihinden/hesap devresinden/taksit tarihinden itibaren %25 oranında faiz/kâr payı indirimli olarak 1 yıl süreyle ertelenebilmekte, azami 5 yıla kadar %20 oranında faiz/kâr payı indirimli olarak taksitlendirilebilmektedir.

Ayrıca, TBMM tarafından 2025 yılının Nisan ayında ülkemizde gerçekleşen zirai don olayının sonuçlarının araştırılması, üreticilerin ve tarımsal ürünlerin uğradığı zararların tespiti ve gelecekte yaşanabilecek benzer olayların etkilerinin en aza indirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuştur.

Tüm dünyada etkili olan iklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri, daha sıcak ve az yağışlı iklim koşulları, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, su ve toprak kalitesinde bozulma ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi hususlar olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinatörlüğünde ülkemiz şartlarına uygun 2008-2012, 2013-2017, 2018-2022 ve 2023-2027 dönemine ait Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Eylem Planı çerçevesinde;

- Tarımsal kuraklık konusunda kamuoyu bilinç düzeyinin artırılması,
- Paydaşların sürece dâhil edilmesi,
- Sürdürülebilir tarımsal su kullanımının planlaması,
- Kuraklığın yaşanmadığı dönemlerde gerekli tedbirlerin alınması ve
- Kriz dönemlerinde etkin mücadele programı uygulayarak kuraklığın etkilerini en aza indirilmesi

amaçlanmaktadır.

Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı dijital ortamda yayımlanmış olup (<https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Link/47/Cevre-Dostu-Tarimsal-Uygulamalar>) internet adresinden ulaşılabilir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ayrıca Bakanlığımızca, tarımsal üretimde suyun etkin ve verimli kullanılması amacıyla, 2800 sayılı “Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar” ve bu Karar kapsamında hazırlanan “Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (2021/7)” hükümleri doğrultusunda, modern basınçlı sulama sistemlerinin çiftçiler tarafından benimsenmesi ve yaygınlaşması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, 2025 yılında projeye esas hibe üst limiti 10.000.000 TL olarak belirlenmiş olup %50 oranında hibe desteği sağlanmaktadır.

Sulama sistemleri başvuru konuları aşağıda sıralanmaktadır.

- Tarla içi damla sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması,
- Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması,
- Tamburlu sulama sistemi kurulması,
- Güneş enerjili sulama sistemi kurulması,
- Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri ve
- Akıllı sulama sistemleri.

İklim değişikliği kaynaklı risklerin etkilerini en aza indirmek için Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) kapsamında yer alan “Köy Bazlı Verim Sigortası” ile kuru tarım alanlarında yetiştirilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, kırmızı mercimek, yeşil mercimek ve yağlık ayçiçeği ürünlerinde kuraklık, don, sıcak rüzgâr, sıcak hava dalgası, aşırı nem ve aşırı yağış risklerinden kaynaklı verim azalışları teminat altına alınmaktadır. Köy Bazlı Verim Sigortası kapsamında poliçede yazılı primin %70’i Devlet tarafından karşılanmaktadır.

8038 ve 8039 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Bu doğrultuda;

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon üst limite kadar %100’e varan oranlarda faiz/kâr payı desteği verilmektedir.
- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırımlarında basınçlı sulama sistemi kullanımına ilave %10,
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10 ve
- Planlı üretime uygun üretim yapan faydalanıcılara ilave %20

faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Tarımda dijitalleşme ile bitkinin ne zaman ne kadar sulama suyuna ihtiyaç duyduğunun tahmin edilmesi için dijital sulama yönetimi projeleri yürütülmektedir. Bu amaçla TAGEM-suET (Sulama Yönetimi ve Bitki Su Tüketimi Sistemi) hayata geçirilmiştir. Tarımsal kuraklığın izlenmesi ve kuraklık internet portalının oluşturulması çalışmaları tamamlanmıştır.

“Dijital Sulama Yönetim Sisteminin (DiSU) Geliştirilmesi” projesi kapsamında 6 farklı bölgede çalışmalar yürütülmektedir.